

Як громадянам в окупації отримати паспорт України

Дата: 27 Грудня 2024 Автор: Микола Мирний

За [даними](#) Мінреінтеграції, станом на кінець червня 2024 року на всіх тимчасово захоплених Росією територіях України [проживало 6 млн громадян](#), близько 1, 5 мільйона з них – діти. Від початку російської агресії Москва ставить за мету обірвати будь-які зв'язки громадян України на тимчасово окупованій території (ТОТ) з їхньою країною, нав'язуючи українцям російські паспорти у порушення міжнародного права.

Правозахисники наголошують, що життя в окупації продовжуються і за роки російської агресії на ТОТ народилися нові діти. Протягом певного часу після окупації українські паспорти можна було отримати, перетнувши лінію розмежування на Сході та Півдні України. Утім, з часом окупанти закрили пункти пропуску, а з початком великої війни вся лінія розмежування перетворилася на гарячий фронт, безпечно перетнути який стало неможливо.

Раніше [ZMINA розповідала](#) історію молодого кримчанина Ярослава Хмельницького, який протягом восьми місяців не міг отримати український паспорт, оскільки мав підтверджувати свою особу в суді.

Тож [ZMINA](#) підготували інструкцію для мешканців окупованих територій, які хочуть отримати український паспорт.

Перший крок: дистанційна консультація

Головна координаторка громадської організації "Донбас SOS" [Віолета Артемчук](#) пояснила [ZMINA](#), що без виїзду з тимчасово окупованої території отримати паспорт громадянина України неможливо.

Громадянам України потрібно розпочати процес отримання паспортних документів зі звернення до Міграційної служби на підконтрольній Києву території. Для цього потрібно написати у WhatsApp за номером телефону, спеціально створеним для людей в окупації **+38 096 515 00 98**. За цим номером громадянам нададуть консультацію.

У разі виникнення питань додатково проконсультуватися громадяни в окупації можуть на [гарячій лінії "Донбас SOS"](#). Громадська організація також надає покрокову інструкцію.

*"Ми консультиємо, зокрема, щодо документів, які потрібно взяти із собою для проїзду на територію РФ та за кордон, відповідаємо на інші різні питання. До нас можна звернутися за телефоном гарячої лінії **0 800 309 110**, а ті співгромадяни, які не мають можливості телефонувати на українські номери, можуть зв'язатися з гарячою лінією через вайбер, WhatsApp або телеграм за номером **+38 093 500 69 18**",* – пояснила правозахисниця Віолета Артемчук.

Також у процесі отримання українських паспортів громадянам з Автономної Республіки Крим допомагає Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополь [за цією формою-зверненням](#).

Важливо отримати повну консультацію, щоб заздалегідь зібрати пакет документів та підготуватися, адже через безпекові ризики громадяни, ймовірно, не зможуть вдруге повернутися на тимчасово окуповану територію.

Другий крок: виїзд

Важливо заздалегідь спланувати маршрут.

Перетин кордону для українців без паспорта зараз можливий лише єдиним гуманітарним коридором через Білорусь. На момент написання цієї інструкції там працює один пункт пропуску: **Доманово – Мокрани**, що на межі Брестської області Білорусі та Волинської області України.

"Неповнолітніх українські прикордонники зазвичай пропускають, навіть якщо є лише копія свідоцтва про народження українського зразка. Тут головне, щоб цих громадян випустили росіяни та прикордонники Республіки Білорусь", – прокоментувала Віолета Артемчук.

Якщо важко організувати виїзд самостійно, волонтери [Helping To Leave](#) безкоштовно допомагають із виїздом з окупації.

Третій крок: підтвердження особи

Виїхавши з окупації, потрібно на підконтрольній території України звернутися у будь-яке [відділення](#) Міграційної служби у будь-якій області. Саме там займатимуться відновленням документів.

Процедура отримання українського паспорта для дітей, які не досягли 18-річного віку, є простішою. До прикладу, дитина може здати міграційній службі документи, які в неї є, – свідоцтво про народження, копії паспортів батьків, і цього достатньо для того, щоб почала працювати процедура отримання паспорта без обов'язкової для старших за 18 років громадян України процедури підтвердження особи.

Ідеальний сценарій для службовців – це ситуація, коли на руках у заявника є будь-який український документ із фотокарткою, до прикладу: український закордонний паспорт,

студентський або шкільний проїзний. Це прискорює процес підтвердження особи. До уваги беруть також шкільну медичну карту, табель, навіть грамоти, виписані за конкурси самодіяльності чи навчання, видані до окупації українських територій.

Для тих громадян, кому вже виповнилося 18 років, потрібно підтвердити свою особу, залучивши до процесу ідентифікації двох свідків. Свідками можуть виступати батьки, родичі, сусіди за місцем реєстрації. Свідки також можуть підтвердити особу людини через відеозв'язок з тимчасово окупованої території.

Службовцям міграційної служби буде простіше, якщо свідки проживають на підконтрольній українському уряду території. Якщо ж ні – доведеться доводити свій зв'язок документально, зокрема: через свідоцтво про шлюб або його розірвання, свідоцтво про народження, рішення суду, табелі, медкарти, місце прописки.

Міграційна служба не вважає дійсними документи, видані в окупації, утім, є судовий механізм легалізації свідоцтва про народження та смерть, видані незаконними окупаційними адміністраціями. Громадянам потрібно отримати письмову відповідь від органів реєстрації актів цивільного стану, що він не може прийняти "документ". Із цією відмовою потрібно звернутися до суду з позовом щодо встановлення факту народження чи смерті.

Термін встановлення особи може тривати близько двох місяців.

Що робити, якщо немає ані документів, ані свідків?

У цьому випадку громадянину потрібно буде звернутися до суду. Ми рекомендуємо попередньо проконсультуватися у благодійному фонді ["Право на захист"](#) або у [Донбас SOS](#).

Заява про підтвердження особи подається до місцевих загальних судів, місцевих господарських та адміністративних судів. Рішення суду стане підставою для видачі паспорта. У цьому випадку суд визначається зі своїм рішенням протягом 2–3 тижнів.

Що робити, поки немає паспортного документа?

Громадянам з окупації розв'язати питання тимчасового житла допомагає державне підприємство ["Реінтеграція та відновлення"](#), яке може поселити у модульне містечко, гуртожиток, оздоровчий табір, будинок відпочинку, санаторій, пансіонат чи готель. Розв'язати це питання можна за номером **1548**.

З продуктами, медикаментами та лікуванням допомагають Товариство Червоного Хреста України або хаби для переселенців.

Правова допомога – Благодійний фонд ["Право на захист"](#): (068)507-50-90; (099)507-50-90; (093)507-50-90.

Міжнародна організація з міграції (МОМ) 0800-215-015.

Товариство Червоного Хреста України 0800-332-656.

Раніше ZMINA також повідомляла, [куди звернутися по безкоштовну психологічну допомогу](#).

ПОПУЛЯРНЕ

[за тиждень](#)

[за місяць](#)

[за рік](#)

[вибір редакції](#)